

CEMİL ERTEM'LE NEREDE AYRILIYORUZ!.. (2)

“YENİ-KÜRESEL DÜNYA DÜZENİ” ÇOK KUTUPLU-“DAĞINIK BİR SİSTEMDİR”...

Münir Aktolga
Eylül 2016

Daha önce yazının ilk kısmını yazarken düşünmemiştim, ama sonra aklıma geldi; e, iyi güzel tamam, Cemil'in bahsettiği “Doğu'nun kuracağı yeni dünya düzenini” eleştiriyorsun; ama buradan çıkan sonuç şu mu oluyor: “Otur oturduğun yerde, yani, “Batı'nın”-ABD nin- başı çektiği eski-kapitalist dünya düzeninin içinde”?! Eski Devletçi statükonun-Kemalist muhalefetin dediği gibi, etliye sütlüye karışmadan kendi kabuklarının içinde geniş getirip dur!!.. Yazının ikinci kısmı için masa başına geçmemin nedeni bu konuya açıklık getirmek oldu!..

Eskiden, 70'lerde kendilerine “sağcı-milliyetçi” diyen o zamanın “anti-komünistleri” bize, “Amerika gitsin, Rusya mı gelsin, kahrolsun komünistler” diye küfrederdiler!.. Şimdilerde ise roller değişti anlaşılan(!); öyle görünüyor ki, eskinin milliyetçi-anti-komünistleri, “üst akıl” falan derken şimdi adım adım “anti-Amerikancılığa” terfi ettiler!.. Hatta öyle ki, neredeyse Amerika'ya savaş ilan ederek (bizim eski Dev-Genç'in sloganlarını artık onlar devraldılar!..) Amerika'nın başı çektiği “eski dünya düzenine” karşı “Doğu” adı altında Rusya ve Çin'in önderlik yaptığı “yeni bir dünya düzenini” önerir hale geldiler (aynı koroya dahil olmakla birlikte tabi burada Cemil'in konumu farklı, eskinin anti-komünistlerinden bahsederken onu bundan tenzih ederim!...)

Peki, nedir mesele o zaman? Hala varlığını sürdüren, Amerika'nın başı çektiği o “eski-kapitalist dünya düzenine” karşı, Cemil'in dediği gibi, “Doğu'nun temsil ettiği, yeni bir dünya düzeni mi” doğuyor? Küreselleşme adını verdiğimiz olayın-yeni bir dünya düzenine doğru gelişen sürecin özü bu mudur? Eski Dev-Genç'in “Al silahını eline ABD emperyalizmine karşı” sloganı gerçekleşiyor mu? “Yıldırım bora sükun bulacak, Amerika bize, Amerika bize selam (mı) duracak”?!.. Etrafımızda olup bitenlerden çıkarmamız gereken sonuç bu mudur, küreselleşme denilen olayın özü basit bir anti-Batıcılık olayı mıdır?!.. “Medeniyetler savaşına karşıyız” falan derken, adım adım “kapitalist medeniyete” karşı İslam'ın da içinde olduğu-Rusya ve Çin'i de kapsayan-bir “Doğu” medeniyeti savaşına mı şahit oluyoruz?.. (Daha önceki bir eleştiri yazısında bu konuyu ele almıştık aslında... (<http://www.aktolga.de/a52.pdf>) Tabi, “kapitalizm, Batı'nın icat ettiği bir sistem” olarak tanımlanınca, geriye ne kalıyor, ya “İslami bir sistem”, ya da “Doğu”dan yükselen “yeni bir dünya düzeni”!.. Allah akıl fikir versin!..

Evet, konuya dönelim, küreselleşme süreciyle birlikte yaşanılmakta olan sürecin özü bir Doğu-Batı savaşı mıdır?

Tabii ki hayır!.. Cemil'in bugün “Doğu” adını verdiği ülkeler, Rusya'sıyla Çin'iyle ve hatta nereye koyacağını bilemediği o “İslam ülkeleriyle” birlikte, şu ya da bu şekilde, ulus devletlerden oluşan “eski dünya düzeninin” parçaları konumunda olan

lkelerdir... Eğer "eski dünya düzenini"-sistemini- merkez ve evre ülkelerinden oluşan bir bütün olarak ifade edecek olursak, Cemil'in "Doğu" dediği ülkeleri merkezini "Batı"nın temsil ettiği bu sistemin içinde "evre" unsurları olarak ele almak gerekecektir (yani bunlar kapitalist sistemin dışında olan "kapitalizme alternatif yeni bir dünya düzenini" falan temsil etmiyorlar!!)... E, ne oluyor şimdi? Rusya ve Çin (ve de, İslam lkelerinin de içinde olduğu Cemil'in "Doğusu") ABD'nin temsil ettiği eski dünyanın o merkezini ele geçirerek "devrim" mi yapıyorlar; Türkiye'nin de treni kaçırmadan önce bir an evvel bu trenin vagonlarından birine atlaması mı gerekiyor?!.. "Yeni dünya düzeni" denilen küreselleşme olayı bu mudur?...

KÜRESELLEŞME NEDİR?..

Günlük tartışmalarda kısaca "küreselleşme" deyip geiverdiğimiz olayın altında, herşeyden önce, bilginin ve informasyonun demokratikleşmesine bağlı olarak, ulus devletlerden oluşan "eski dünya sisteminin" içinden, onun diyalektik anlamda inkarı olarak "yeni bir dünya sisteminin" ıkıp gelmesi yatar... Dünyanın tekleşmeye başladığı, ulusal sınırların eski fonksiyonunu kaybetmeye başladığı bir ortamda, ulus devletin kucağında varolan ve büyüyen, onunla adeta etle tırnak gibi olan sermayenin artık ulus devlet kabuklarına ihtiyaı kalmadığı için ulus devletten bağımsız olarak dünyanın dörtbir yanında kendisi için elverişli olarak gördüğü yerlere yatırım yapmaya gidebilmesi yatar...

Dikkat edilirse burada iki önemli nokta var:

- 1- Bilginin ve informasyonun demokratikleşmesiyle birlikte ulusal sınırların eski fonksiyonunu kaybetmesi,
- 2- Sermayenin ulus devletten bağımsız olarak hareket edebilmesi...

- Bilginin ve informasyonun demokratikleşmesiyle birlikte, herşeyden önce, güçlendirilmiş, yeni tipten bir "birey" ortaya çıkıyordu!.. Eskinin tebaa'sından-kul'undan- sistemin pasif üretici gücü olarak devletin karşısında ikincil role sahip insanından oyun kurucu konumuna yükselen yeni tipten bir sistem elementi olarak farklı bir "birey" ortaya çıkıyordu... Küreselleşmenin yarattığı en büyük devrimci dinamik budur...

- Buna ek olarak bir de tabi, güçlü hale gelen bireyin sahip olduğu bilginin sermayeyi kuşatmasıyla birlikte, sermayenin artık eski dünya içindeki ulus devlete bağlı fonksiyonundan farklı bir konuma yükselmesi geliyor... Eskiden, yani "eski dünya düzeninde" esas olan ulus devlet-sermaye birlikteliği olduğu için, ulus devlet gücü oranında nüfuz bölgeleri açıyor, sermaye de oralara giderek borusunu ttryordu!.. Ama şimdi -küreselleşme süreciyle birlikte- artık öyle olmuyordu. Bilginin ve informasyonun demokratikleşmesi olayı "soğuk savaşı" sona erdirirken ulus devlet sınırlarını da delik deşik ederek dünyayı tekleştiriyordu...

ESKİ DÜNYA SİSTEMİ İNFORMASYONUN MERKEZDEN ÇEVREYE DOğRU TEK YÖNLÜ OLARAK AKTIğI MERKEZİYETÇİ BİR SİSTEMDİ...

YENİ KÜRESEL DÜNYA SİSTEMİ İSE, ADEM-İ MERKEZİYETÇİ „DAğINIK BİR SİSTEMDİR“...

(Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimlerinin Esasları'nda olayı şöyle ifade etmeye çalışmışız. Konuyu açmak için oradan aktarıyorum: <http://www.aktolga.de/t5.pdf> s. 298)

„Eylül 1997’de Malezya başbakanı Dr. Mahathir Mohamad, Hong Kong’daki Dünya Bankası toplantısında, küreselleşmeyi lanetleyen bir konuşma yaptı. Döviz alıp satan „moronlara“ verip veristirdi; „büyük güçleri“ ve George Soros gibi finansçuları, ekonomilerini küresel spekülörlere açmaları yönünde Asya ülkelerini zorlamakla ve onları rekabetin dışına atmak için para birimlerini manipüle etmekle suçladı. Günümüzün küresel sermaye piyasalarını „korkunç canavarlarla dolu bir cangıl’a“ benzetti ve bu piyasaların Yahudi fesat odakları tarafından yönetildiği imasında bulundu. Mahathir’in heyecanlı söylevini dinlerken, dinleyiciler arasındaki ABD hazine bakanı Robert Rubin’in, içinden geçenleri dışa vurma şansına sahip olsaydı Malezya başbakanına ne söyleyeceğini hayal etmeye çalıştım. Sanırım Rubin’in cevabı şuna benzer birşey olurdu: „Kusura bakma Mahathir, ama sen hangi gezegende yaşıyorsun? Küreselleşme sistemine katılıp katılmamak sanki senin tercihin kalmış bir şeymiş gibi konuşuyorsun. Küreselleşme bir seçenek değil, bir gerçek. Bugün dünyada bir tek küresel piyasa var ve halkını ulaştırmak istedikleri büyüme hızına ulaştırmanın tek yolu bu küresel hisse senedi ve tahvil piyasalarına girmek, çokuluslu şirketleri ülkeneye yatırım yapmaya teşvik etmek ve fabrikalarında üretilen malları küresel ticaret sistemine satmak... **Küreselleşmeyle ilgili en temel gerçek şudur: Bu sistemi kimse yönetmiyor- ne George Soros, ne „Büyük Güçler“, ne de ben. Küreselleşmeyi ben başlatmadım. Onu ben durduramam, ülkeneye ve ülkenin gelecekteki refahına çok ağır bir darbe indirmeden sen de durduramazsın. Şikâyet edecek, ülkendeki piyasaları rahatlatacak, suçlayacak birini arıyorsun. Ama sana birşey söyleyeyim mi, Mahathir, telefonun öbür ucunda kimse yok. Kabullenmesi zor biliyorum. Tanrının olmadığını söylemek gibi birşey. Hepimiz, ipleri elinde tutan, sorumlu birinin varolduğuna inanmak isteriz. Ama günümüzün küresel piyasası birbirlerine ekranlarla ve iletişim ağlarıyla bağlı, çoğu zaman adlarını bile bilmediğimiz, hisse senedi, tahvil ve döviz takasçılarından ve çokuluslu yatırımcılardan oluşan bir elektronik sürü.. Biliyorum, beni her şeye gücü yeten ABD hazine bakanı olarak görüyorsun. Ama ben de tıpkı senin gibi yaşıyorum, Mahathir- elektronik sürünün korkusuyla. Medyadaki geri zekâlılar sanki her şeyi ben yönetiyordum gibi gazetelerin ilk sayfalarına resmimi basıyorlar (bizdeki “üst akıl” mucitlerinin kulakları çınlasın); halbuki Kongre, başkana serbest ticareti genişletme iznini vermezse, ya da bütçe tavanını delerse, sürü bana düşman olacak, doları ve Dow Jones’u çiğneyip geçecek diye benim de ödüm kopuyor. Ben sana küçük bir sır vereyim Mahathir-ama sakın kimseye söyleme. Ben artık masama telefon koymuyorum bile, çünkü herkesten iyi bildiğim bir şey var: Arayacak kimse yok“. (Friedman, T. (2000), “Küreselleşmenin Geleceği.”, Boyner Holding Yayınları, İstanbul)**

Soğuk Savaş döneminde ikiye bölünmüş bir dünyada yaşıyorduk. Başında ABD’nin bulunduğu bir „kapitalist dünya“ ve başında Sovyetlerin bulunduğu bir „sosyalist dünya“ vardı. Bu iki ülkenin liderleri arasında da bir kırmızı telefon hattı bulunuyordu. Dünya’yı yöneten mekanizma pratik olarak buydu. Ama artık „telefonun öbür ucunda kimsenin olmadığı“ bir dünya’da yaşıyoruz! „Kimsenin yönetmediği“ bir dünya’da.

Konuyu biraz açalım: „Yönetmek“ nedir? Yöneten ve yönetilen nedir? İlk bakışta cevabı çok basit sorular bunlar! Çevreden alınan madde-enerjinin-informasyonun değerlendirilerek işlenmesi sürecinde neyin yapılacağını belirleyene, (yani eylem planını oluşturana) yöneten-yönetici, bu yöneticinin oluşturduğu planı hayata geçirene de yönetilen-“motor sistem” denilir. Daha başka bir deyişle ifade edersek; bir sistemin içindeki madde-enerjiyi-informasyonu “değerlendirerek işleme” sürecini kontrol eden, yani sistemin karar verme ve feedback mekanizmasını elinde tutan-temsil eden merkezi instanz’ın varoluş biçimidir yönetim ve yöneticilik...

Peki bu evrensel bir kural mıdır? Yani her sistem mutlaka bir “yöneten” ve bir “yönetilenden” mi oluşmaktadır? Cevabı çok zor sorular bunlar! Organizmayı ele alalım. Beyin ve organlardan oluşan bir sistem bu. Hemen diyeceksiniz ki, “beyin yöneten, organlar da yönetilendir”. Ya da, bir ülke yönetimi söz konusuysa eğer, burada da “devlet başkanı, ya da başbakan yönetici konumundadır, halk da yönetilen”...

Peki ilkel komünal toplum nasıl „yönetiliyordu“? Bir kan-anayasası vardı burada, sistemi birarada tutan değerler-bilgiler olarak. Ama aslında bu değerler-bilgiler bütün komün üyelerinin bilincine kazanmış durumda idi. “Bireyler”, çevreden gelen bilgiyi bu değerlerle işleyerek toplumsal kimliğin içinde kendi kişiliklerini-varlıklarını oluşturabiliyorlardı. Bunun yanı sıra bir de, sembolik olarak bu değerleri-bilgileri temsil eden bir komün şefi-yönetimi vardı. Bu komün şefinin yöneticiliği, kuralların uygulanması konusunda bir anlaşmazlık durumunda ortaya çıkıyordu. Yani bir tür hakemdi burada yönetici... **Aslında sistem, kendi kendini yöneten-otonom dağıntık bir sistemdi, işin özü bu...**

İşte, küresel-dünya sistemi-ya da, Cemil’in deyimiyle “yeni dünya düzeni” de- böyledir. O da aynen internet gibi dağıntık bir sistemdir.

Bu sistemin esasını oluşturan bilgiler-kurallar bellidir. Serbest piyasa ekonomisinin kurallarıdır bunlar. Dünyanın dörtbir yanına dağılmış, herbiri kendi içinde bağımsız agent-oyuncu- konumunda olan sistemin elementleri, kendilerine gelen her türlü bilgiyi sistemin sahip olduğu ortak bilgilerle değerlendirerek karar verirler ve işlerler. Bir ülkenin kurallara uyup uymadığına, yeteri kadar şeffaf olup olunmadığına, o ülkede işlerin serbest piyasa mekanizması içinde rekabetle mi, yoksa rüşvetle mi yürüdüğüne karar veren bu otonom oyuncular-agentlerdir. Sistem, bütün bu oyuncuların-agentlerin kolektif iradeleriyle hareket ettiği için, onu yöneten ayrıca bir el’in bulunmadığını söyleriz. Yönetici instanz o kurallardır, sistemi birarada tutan ilkelerdir...

Daha başka bir deyişle küresel yeni dünya sistemi adem-i merkezî bir sistemdir...

“Eğer küreselleşme bir spor olsaydı, durmadan tekrarlanan bir yüz metre koşusu olurdu” diyor Friedman! Ve devam ediyor: “Soğuk Savaş’ın tanımlayıcı endişesi, dünya çapında sabit ve istikrarlı bir mücadelede çok iyi tanıdığınız bir düşman tarafından yok edilme korkusuydu; küreselleşmenin tanımlayıcı endişesi ise

göremediğiniz, dokunamadığınız ve hissedemediğiniz bir düşmandan gelebilecek hızlı değişim karşısındaki korkudur- işinizin, topluluğunuzun ya da işyerinizin en küçük istikrar taşımayan, adı sanı konmamış ekonomik ve teknolojik kuvvetlerce her an değiştirilebileceği korkusu... Soğuk Savaş zamanında, Beyaz Saray'ı Kremlin'e bağlayan özel telefon hattına uzanırdık- bölünmüş de olsak, en azından birilerinin, yani bu iki süper gücün idareyi elinde tuttuğuna ilişkin bir semboldü bu. Küreselleşme çağında internete uzanıyoruz- hepimizin birbirine bağlı olduğuna, ama idarenin kimsenin elinde olmadığına ilişkin bir sembole." (a.g.e)

Küresel serbest rekabetçi kapitalist dünya sisteminin “dağınık bir sistem“ olduğunu söylemiştik...

Belirli bir merkezi-yöneticisi olmayan bu “multiagent sistemin” oyuncuları- “agent”leri sadece devletler olmadığı için bir tür Birleşmiş Milletler-Devletler örgütü değildir bu! Devletleri, küresel faaliyet gösteren şirketleri, “süper güçlenmiş bireyleri”, hatta sivil toplum örgütlerini de saymak gerekir bu arada.

Ama küreselleşme çağının esas aktörü-unsuru bireydir. Hem de “süper güçlenmiş birey”! Bu ne mi demektir?

Bu, bilginin ve teknolojinin bu kadar demokratikleştiği bir ortamda, birgün, hiç ummadığınız bir yerden birinin karşınıza yeni bir bilgiyle- buluşla çıkarak, çok kısa bir zamanda rekabet mücadelesinde sizin o ana kadar elde ettiğiniz bütün başarıları yok edebilecek bir güce erişebilmesi mümkündür demektir! Intel'in eski patronu Andy Grove'un küreselleşme çağı için, bu çağda “Yalnız Paranoyaklar Ayakta Kalır” demesinin anlamı budur! Yani, o an için pazar payı en büyük şirket siz bile olsanız, gene de kendinize fazla güvenmeyeceksiniz! Acaba birisi beni takip mi ediyor diye durmadan arkasına bakarak yürüyen paranoyaklar gibi, mecbursunuz bir gözü arkada yürümeye! Etrafınızda görünen bir rakip olmasa bile, sanki varmış gibi hareket etmeye, kendi kendinizle rekabet etmeye mecbursunuz bu sistemde! Çünkü, hiç umulmadık bir köşeden her an bir rakip ortaya çıkabilir. **Böyle bir süreçte ayakta kalabilmenin tek yolu herkesten daha çok araştırmaya geliştirmeye para ayırmak, bilgi üretimi sürecinde her zaman en önde koşmaktır. Ama bütün bunları yapsan bile gene de yüzde yüz garantisi yoktur bu işin!..**

Bir örnek verelim. Tam ben bu satırları yazıyordum ki (2005), o gün gazetede bir haber: 27 yaşındaki Ajlan Mengü adında bir Türk genci, sağır ve dilsizlerin iletişim kurmalarını sağlayan bir alet geliştirmiş. Sessizliğin sesi -SOS- adı verilen bu cihaz bileğe takılıyormuş. Tırnaklara yapıştırılan kum tanesi büyüklüğündeki nano çipler de, sağır-dilsizin el hareketleri ile konuşmasını ses ve yazıya dönüştürebiliyormuş.¹ Hadi gelin de siz böyle bir ortamda “bilgi tekeli” oluşturun bakalım! Bu gence üç-beş kuruş verip elinden buluşunun patent hakkını satın alsan ve sonra da bunu eskiden olduğu gibi çekmeceye atsan ne olacak, bu şekilde üretici güçlerin gelişme sürecini engelleyebilecek misiniz! Buna “kargalar bile güler”! Hadi A firması bunu yaptı diyelim, yani aldı bu bilgiyi ve çekmeceye attı! Bilginin bu kadar demokratikleştiği bir ortamda, benzer bir aleti bu sefer de Hans bilmem ne adında başka birinin geliştirmeyeceğini kim garanti edebilir? Onun da tutup bu bilgiyi B firmasına sattığını düşünelim. Ve

¹ Hürriyet Gazetesi, 17 Ekim 2005

diyelim ki, B firması da bu aleti üretilip satış rekorları kırmaya başladı, A'nın sahip olduğu eski teknolojiye dayalı eski ürünü piyasadan sildi süpürdü! Ne olacak şimdi A'nın hali! O bilgiyi alıp da çekmeceye atarken bütün bunların başına gelebileceğini hiç düşünmeyecek mi peki o! **Eskiden bilgiyi çekmeceye attın mıydı ya iş bitiyordu. Çünkü üretici güçler daha bugünkü kadar hızlı bir şekilde gelişmiyordu. Bilgi demokratikleşmemişti. Bilgiye ulaşabilenlerin sayısı sınırlıydı. Ve de en önemlisi, ulusal sınırlar içinde, ulus devlet gücünü kullanarak kontrol mekanizmasını çok iyi çalıştırabildiğin bir alanda olup bitiyordu bütün işler. Ulusal sınırların ötesindeki "dünya pazarları" denilen pazarlar ise nüfuz bölgeleriydi. Buralarda da zaten bilginin değil ulus devletin sözü geçiyordu!**

İçinde bulunduğumuz küreselleşme çağında kendine fazla güvenmeyeceksin! En iyisi bende, onu ben üretiyorum, çünkü en yeni bilgilere sahip olan benim diyerek arkana bakmayı bıraktığın an'da bitersin bu çağ'da!.. Bill Gates, Microsoft'ta „tek bir şey bildiklerini” söylüyor; o da, „dört yıl içinde yaptıkları her ürünün piyasadan silineceği”! Ve ilave ediyor, “tek sorun, onu piyasadan sileninin Microsoft mu, yoksa rakipleri mi olacağıdır”! Eğer Microsoft olursa şirket zenginleşecektir. Eğer rakipleri olursa Microsoft'un başı derde girecektir...

“Eski dünya düzeni” merkezîyetçi bir sistemken, “yeni dünya düzeni” adem-i merkezîyetçi bir sistemdir!...

Serbest rekabetçi kapitalist bir işletme sisteminin gereklerine göre varolan, örgütlenen bir şirketle, tekeli kapitalist bir şirket arasında yapısal olarak da çok büyük farklar vardır. Bu nedenle, bugün serbest rekabetçi işletme sistemine göre örgütlenmek zorunda olan küresel bir şirketin, yarın yapısal bir değişikliğe uğrayarak tekeli bir sistem haline gelebileceğini söylemek çok zordur. Üretici güçlerin, bilgi üretimi sürecinin gelişmesini değil, tekel egemenliğini esas alan tekeli kapitalist bir şirket, yapısal olarak merkezîyetçi olmak zorundadır. Çünkü bilgi yukardan aşağıya doğru tek yönde akar böyle bir şirkette. Çevre, merkezin aldığı kararları uygulamakla yükümlüdür.

Serbest rekabetçi işletme sistemiyle çalışan küresel bir şirket ise, tam tersine, mümkün olduğu kadar demokratik olmak, karar verme mekanizmasını tabana yaymak zorundadır. Bilgi, yukardan aşağıya olduğu kadar, aşağıdan yukarıya doğru da akabilmelidir böyle bir yapıda. Çünkü, „günümüzün olağanüstü hızlı, olağanüstü karmaşık, olağanüstü geniş küreselleşme sisteminde, sorunların çoğunu çözmek için gerek duyulan bilginin büyük bölümü şirketlerin merkezlerinde değil, daha dış kademelerindeki insanların elinde bulunuyor.“

Tekeli bir örgütün „sorun çözme“ anlayışı-yöntemi „dikte etmektir“. Demokratik bir ortamda olduğu gibi, etkileşerek sentez

oluşturmak değildir. „İstenilen sonuç“ dikte edilerek elde edilir. İnfomasyonu istediği gibi işleyen-değerlendiren merkez, yapılması gereken işleri belirler ve çevre de ancak kendisine verilen bu emirleri yerine getirmiş olur.

Müşteriyle olan ilişkilerde de aynı esasa uyulur. Müşterinin hangi malı, hangi fiyata alacağını ona dikte eden tekelci şirkettir. Serbest rekabet ortamında gelişen küresel-demokratik bir şirkette ise, her düzeyde elde edilecek sonuçlar karşılıklı etkileşmelerle, sürece demokratik „katılım“la gerçekleşir. Çevreden alınan infomasyon şirket içinde her düzeyde işlenerek merkeze doğru gider, öyle ki, giderekten böyle bir merkezin varlığı bile tartışmalı hale gelir! Pratik olarak merkez, multiagent bir sistemde infomasyon işleme sürecinin koordine olduğu bir „merkez“-instanz- haline gelir...

Buradan çıkan sonuç şu oluyor:

Bugün artık sadece infomasyona ulaşmanın, onu işlemenin ve bilgi sahibi olmanın demokratikleşmiş olması açısından değil, küresel dağınık bir sistemin esas elementinin gelişmiş birey olması açısından da, tekelci-merkeziyetçi bir örgüt (ve bütün bunlardan oluşan “yeni bir dünya düzeni”) yapısını ayakta tutmak mümkün değildir. Küresel olarak örgütlü bir yapıda yerel sorunlar ancak yerel düzeyde karar verme yetkisine sahip gelişmiş bireylerle çözülebilir. Tekelci bir örgütlenmede ise bireyin hiçbir önemi yoktur. Herşey merkezde başlar ve orada sona erer. Şirket hakkındaki bilgilerin şeffaf olduğu, en alttaki bir görevlinin bile bu bilgilere dayanarak kendi çapında karar mekanizmasına katıldığı bir yapıyla, bu bilgilerin bir sır gibi saklandığı tekelci bir yapı arasında uçurumlar kadar fark vardır.

SONUÇ:

Küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkmaya başlayan “çok kutuplu yeni dünya düzeni” bir olgu, kimsenin isteğine bağlı olmadan gelişen, geri döndürülmesi mümkün olmayan objektif bir süreç. Özü itibariyle rekabetçi, adem-i merkeziyetçi bir yapıya sahip olan bu sistem, merkeziyetçi-tekelci ulus devletlerden oluşan “eski dünya düzeninin” içinde onun diyalektik anlamda zıttı-inkarı olarak gelişiyor. Onu, “yükselen Doğu” adı altında, Rusya-Çin gibi gene eski dünyanın içinde yeralan bir grup ulus devletlerden oluşan bir birlik olarak tasavvur etmek doğru değildir.

Küreselleşmeyle birlikte ulus devletlerden oluşan eski dünya düzeni bir bütün olarak değişiyor. Tamam, bu değişim öyle birden bire, bir anda olmuyor, bu açık! Eskiyle yeni uzun bir süre içiçe birlikte var olmaya devam edecekler. Burada önemli olan gelişmenin yönünü görebilmek ve artık “çok kutuplu” hale gelen dünyada eskinin içinde “yeni” alternatifler arayarak kendini gidip te illa birilerinin kucağına oturmak zorunda hissetmemek!

Bugün Türkiye'nin tarihsel gelişim süreci içinde oluşan bir yeri var. Siz bunu tutupta öyle “Doğu-Batı” falan diyerek bir anda değiştiremezsiniz. Buna gerekte yoktur zaten. Bir yandan varolan pozisyonunuzu muhafaza ederken, diğer yandan da artık “çok kutuplu” hale gelen geçiş döneminde bütün ülkelerle ona

göre ilişkiler geliştirerek kendinizi bilgi üreten özgür bireylerin oluşturacağı “yeni bir dünya düzenine” hazırlayabilmeniz gerekiyor... Yapılması gereken budur... Yeniyi, eskinin içine sığdırarak, onu alternatif bir ulus devletler bloğu olarak düşünmek kimseye birşey kazandırmaz. Türkiye kendi tarihsel gelişme süreci içinde sahip olduğu mevzileri koruyarak daha ilerisi için mücadeleye yönelmelidir!..